

ТУРОВЕЦЬ Ю.М.

к.ю.н., доцент кафедри кримінального права та процесу Хмельницького університету управління та права,
м. Хмельницький

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ДАКТИЛОСКОПІЧНОГО ОБЛІКУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Враховуючи стрімкий науково-технологічний та інформаційний розвиток сьогодення серйозні зрушення повинні відбуватись і у криміналістиці, зокрема, щодо впровадження у роботу правоохоронних органів новітніх підходів та технічних засобів, а як результат - покращення оперативності розслідування та розкриття злочинів.

Цьому сприятиме більш ефективне використання комп'ютерних технологій, що дає змогу фіксувати та обробляти інформацію в найкоротші терміни без проведення складних лабораторних досліджень. Практикою нагромаджено певний позитивний досвід застосування комп'ютерних технологій для фіксації й обробки криміналістично значущої інформації та використання отриманих результатів у процесі виконання завдань кримінального судочинства [1, с. 3-4].

Слідча та судова практика підтверджує високу ефективність використання криміналістичних обліків у процесі розкриття кримінальних правопорушень.

В існуючій системі криміналістичних обліків вагоме місце посідає дактилоскопічний облік. Це зумовлено з одного боку тим, що сліди рук (в т.ч. відбитки пальців) часто залишаються на місці скоєння злочину, а з іншого - великим об'ємом накопичених дактилоскопічних масивів, що в сукупності збільшує ймовірність безпосередньої ідентифікації особи злочинця.

Об'єктом дактилоскопічного обліку є відбитки пальців рук підозрюваних осіб, які разом з установчими даними особи складають дактилокарту. Крім цього дактилоскопічному обліку підлягають сліди пальців рук виявлені на місці злочину.

Порядок функціонування дактилоскопічного обліку визначено Інструкцією, яка затверджена наказом МВС України від 11.09.2001 року № 785 [2], але прикро констатувати, що даний підзаконний нормативно-правовий акт ще досі не приведено у відповідність до діючого Кримінального процесуального кодексу України, що у свою чергу створює певні суперечності, зокрема, у визначенні певних особливостей ведення дактилообліку.

Ми погоджуємось із думкою низки дослідників, що особливістю дактилоскопічних обліків є можливість формального опису топології папілярних ліній об'єктів обліку (відбитків та слідів), що дозволяє відносно легко автоматизувати задачу пошуку та ідентифікації у дактилоскопічних масивах. З іншого боку, великий об'єм інформації у цих масивах робить використання автоматизованих систем необхідним [3, с.22].

На нашу думку, при використанні дактилокарт експертними службами МВС України з метою ведення дактилоскопічного обліку, інформації, яка у них міститься (П.І.Б., дата та місце народження, місце прописки/реєстрації та місце фактичного проживання) є недостатньо для ефективного та оперативного розкриття та розслідування злочинів. Враховуючи те, що бланки дактилокарт незмінні та використовуються вже досить тривалий час, вважаємо, що для підвищення ефективності використання дактилокарт, у бланках дактилокарт необхідно додати графу для номера мобільного телефону та IMEI мобільного телефону особи яку дактилоскопують, а також графу в якій буде вказуватись підстава у зв'язку з чим її дактилоскопують та дані занесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Що це дасть? Вказана інформація більш повно буде характеризувати особу, яка дактилоскопіюється, та в подальшому сприятиме ефективнішому її використанню для якнайшвидшого розкриття злочину.

Ще однією проблемою можна назвати застарілість способів дактилоскопіювання, а тому необхідно переходити з дактилоскопування при допомозі фарби та валика на дактилоскопування при допомозі спеціального сканера для дактилоскопування, що покращить якісь дактилокат та заощадить час співробітників ОВС. На нашу думку, також при переході на електронне дактилоскопування до електронної дактилокарти варто було б додавати ще й фотокартки особи, яку дактилоскопують.

І все ж, системи дактилообліку якими користуються експертні служби морально застаріли, а це інформаційно-пошукові системи «Сонда» (виробник Російська Федерація) та АДІС «Дакто 2000» (виробник Білорусь). Тому, слід замислитись над тим, аби використати наявний у нашій державі людський та інтелектуальний потенціал і створити українську систему дактилообліку, яка б комплексно вирішувала

питання систематизації інформації необхідної для найбільш оптимального використання техніко-криміналістичних засобів та швидкого розкриття і розслідування злочинів.

Список використаних джерел:

1. Бирюков В.В. Научные и практические основы использования компьютерных технологий для фиксации криминалистически значимой информации: [монография] / В.В. Бирюков ; науч. ред. канд. юрид. наук, доц. И.В. Попов. - Луганск : РИО ЛАВД, 2002. - 264 с.
2. Про затвердження Інструкції про порядок функціонування дактилоскопічного обліку експертної служби МВС України: Наказ МВС України від 11.09.2001 р. №785 [Текст] // Офіційний Вісник України. – 2001. - № 52. – стор. 227.
3. Русин Б.П., Аністратенко В.В., Єльчев В.М., Косаревич Р.Я., Мельничок Л.С., Остап В.П., Остап О.П. Автоматизована дактилоскопічна універсальна пошукова система "Калина"//Криміналістичний вісник: Науково-практичний збірник. Вип. 3 / Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України; НАВСУ - К., 2002.